

KOSOVA ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlařmalar ve Avrupa Birliđi
Genel Müdürlüđü

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM	4
3. DIŞ TİCARET.....	5
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR.....	8
5. TÜRKİYE İLE TİCARET	9
EKLER:	12

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Kosova Cumhuriyeti
Nüfus	1.7 milyon (2024, IMF)
Dil	Arnavutça, Sırpça (resmi diller)
Yüzölçümü	10.905 km ²
Başkenti	Priştine
Başlıca Şehirleri	Priştine (Başkent), Prizren, Yakova, Ferizay, İpek, Gilan, Mitrovitsa
Yönetim Biçimi	Parlamber Cumhuriyet
Devlet Başkanı	Vjosa Osmani
Para Birimi	Avro (€)

Kaynak: IMF

Üyesi olduğu Başlıca Kuruluşlar: CEFTA, IMF, Dünya Bankası, Avrupa Kalkınma ve İmar Bankası.

Coğrafi Konum

Balkan Yarımadasının kuzeybatısında yer alan Kosova'nın, Kuzeybatısında Karadağ, kuzey ve doğusunda Sırbistan, güneyinde Kuzey Makedonya ve güney batısında Arnavutluk bulunmaktadır.

Kosova'nın iklimi karasal iklimdir. Kışları soğuk ve kar yağışlıdır, yazları ise sıcak ve kuraktır.

Drina Bardhe (122 Km.), Sitnica (90 Km.), Lumbardhi Pejes (62 Km.), Morava e Binges (60 Km.), Lepenci (53 Km.), Ereniku (51 Km.), İbri (42Km.), Lumbardhi i Prizrenit (31 Km.) önemli ana nehirlerdir.

Doğal Kaynaklar

Kosova, Avrupa'da üretilen metallerin %50'sini, kömürün %48'ini ve metal olmayan madenlerin %2'sini oluşturan maden yataklarıyla anılmaktadır. Kosova doğal kaynaklarından önemli miktarda gelir elde eden bir ülkedir. Ülke 14,7 milyon rezerv ile dünya linyit rezervleri açısından 5 inci sırada yer almaktadır. Kömür madenciliği bölge ekonomisinde önemli bir yere sahiptir.

Linyitin dışında metal bazlı madencilik de ülke ekonomisinde önemlidir. Kurşun, çinko, altın, gümüş, bakır gibi zengin yer altı maden rezervleri bulunmaktadır. Bununla beraber madenlerin özelleştirme kapsamında işlemlerine devam edildiğinden bir çok ocakta üretim yapılamamaktadır. Kosova oniks, kırmızı mermer, beyaz ve gri mermer, gri ve siyah mermer, beyaz çizgili siyah mermer, breş, gri granit, gnays, andezit, manyezit, serpentin, kuvarsit, trakit ve porfirde önemli rezervlere sahiptir. Ülkede çok farklı desen ve renklerde geniş bir yelpazede dekoratif taşın tespit edildiği en az 24 ocak bulunmaktadır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	9,36	10,48	11,32	12,22	13,07	13,88	14,68	15,52
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	4,3	3,3	3,8	4	3,9	3,8	3,8	3,8
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	5 286	5 917	6 389	6 891	7 368	7 821	8 270	8 650
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	11,7	5,2	3,5	2,3	1,9	2	2	2
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-10,6	-7,6	-6,9	-5,8	-5,4	-5,2	-4,9	-4,6
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	12,6	-	-	-	-	-	-	-
Nüfus (milyon)	1,77	1,77	1,77	1,77	1,77	1,77	1,78	1,79
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	20,1	17,4	18,4	19,1	19,8	20,4	21,2	21,5

Kaynak: IMF *:Tahmini

Ekonomik Serbestlik Endeksine göre Kosova, dünyada 176 ülke arasında 78. sıradadır. (Singapur 1., Türkiye 104.) (The Heritage Foundation-2024).

İş Yapma Kolaylığı açısından Kosova, dünyada 190 ülke arasında 57. sıradadır (Yeni Zelanda 1., Türkiye 34.), (Dünya Bankası-2024).

Kosova, cari fiyatlara göre, 2024 yılı itibariyle 196 ülke arasında dünyanın 144. büyük ekonomisidir [ABD 1. (29 trilyon dolar), Türkiye 18. (1 trilyon dolar)], (IMF-2024).

2024 yılında sabit fiyatlara göre %3,8 oranında artması beklenen GSYİH'nin, 2025 yılında %4 oranında artacağı tahmin edilmektedir. (IMF-2024)

2024 yılında 2 milyon kişi ile dünyada 144. sırada yer alan Kosova nüfusunun 2029 yılında 2 milyon kişi olacağı tahmin edilmektedir. ([Hindistan 1. (1,4 milyar), Türkiye 18. (86 milyon)] (IMF-2024))

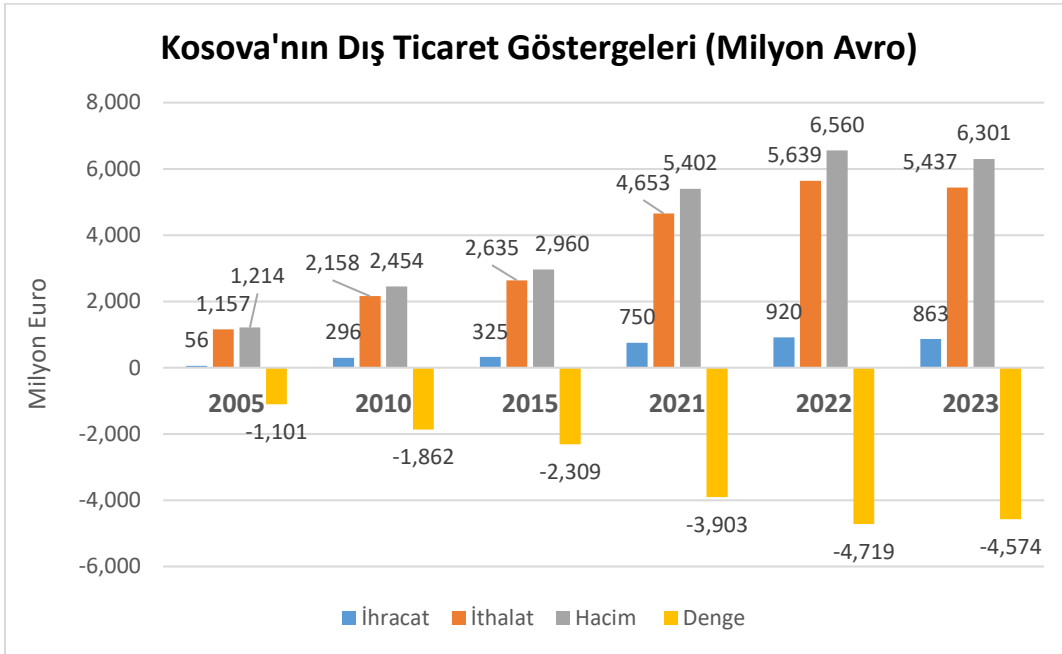
3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Kosova'nın 2023 yılında ihracatı 863 milyon avro, ithalatı ise 5,4 milyar avro değerinde gerçekleşmiştir.

Mobilyalar, aydınlatma cihazları, prefabrik yapılar, plastikler ve mamulleri, demir veya çelikten eşya, meşrubat, alkollü içkiler ve sirke önemli ihracat kalemleridir. Mineral yakıtlar ve yağlar, motorlu kara taşıtları, makinalar, demir ve elik, plastikler ve mamulleri ithalatta üst sıradadır.

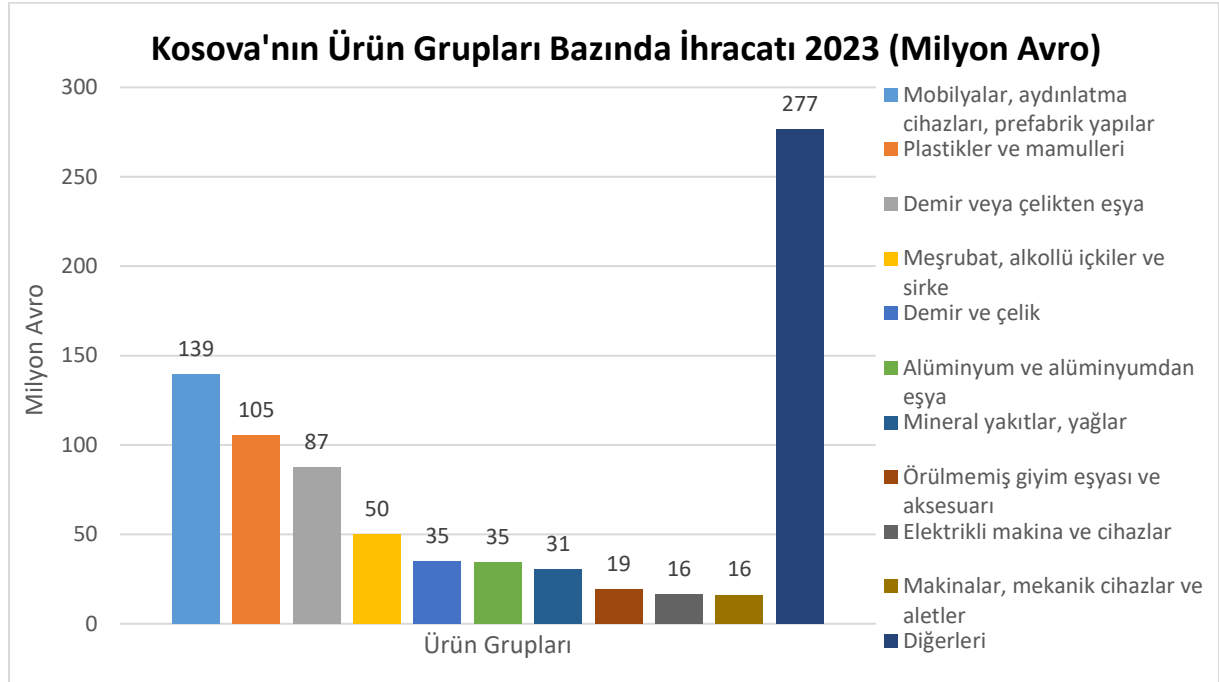
Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Kosovo Agency of Statistics

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

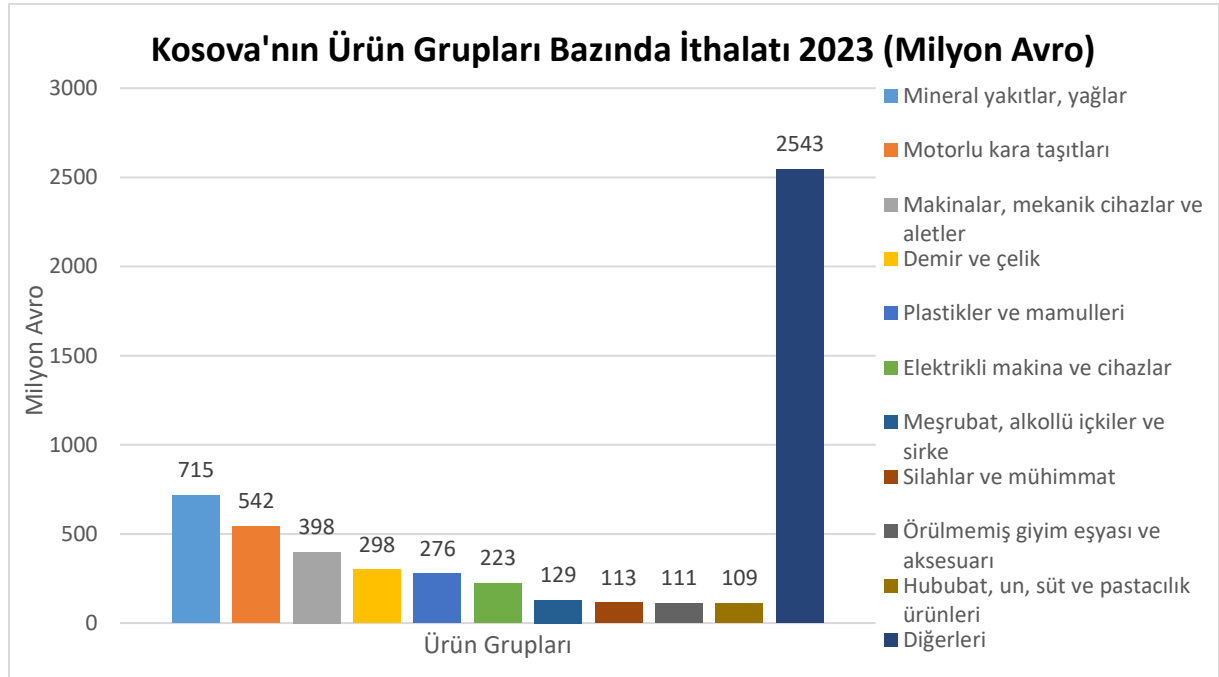
İhracat

Kaynak: Kosovo Agency of Statistics

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

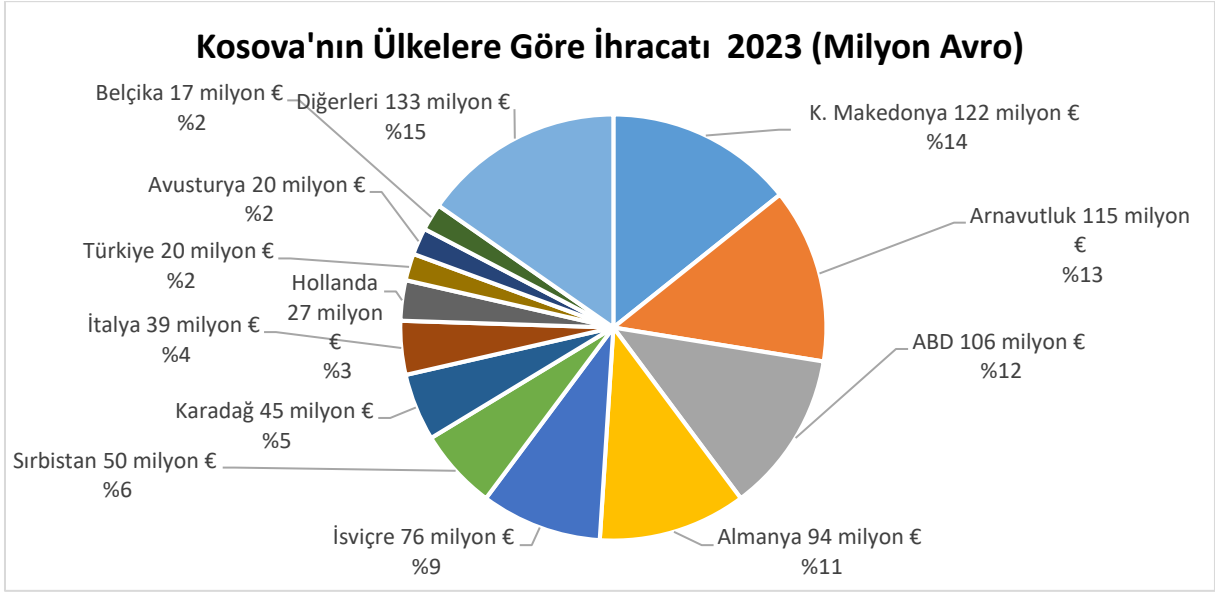

Kaynak: Kosovo Agency of Statistics

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

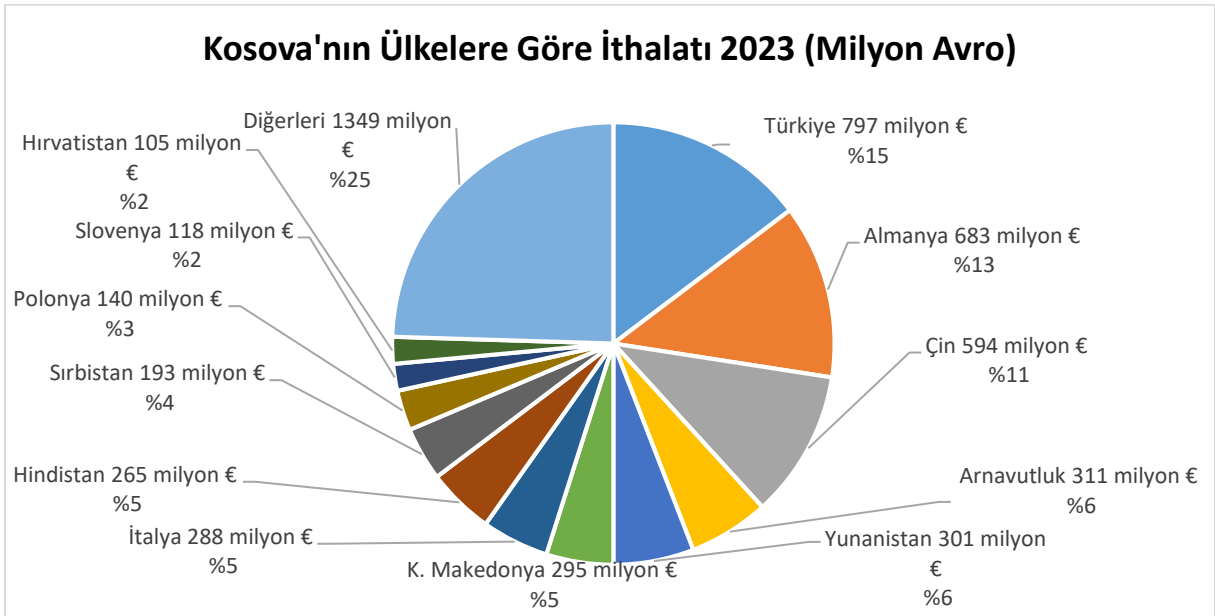
İhracat

Kaynak: Kosovo Agency of Statistics

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Kosovo Agency of Statistics,

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Kosova'da 2007-2020 yılları arasında altı binin üzerinde yabancı veya yabancı ortaklı şirket kurulmuştur. 2022 yılında Kosova'ya 732 milyon avro, 2023 yılında 844 milyon avro değerinde doğrudan yabancı yatırım girişı yapılmıştır. En fazla DYY yapan ülkeler sırasıyla; Almanya, İsviçre, ABD, Arnavutluk ve Türkiye'dir. Almanya 190 milyon avro ile birinci sıradadır (Kosova Merkez Bankası-BQK). İsviçre 176 milyon avro ile ikinci sıradadır. Türkiye ise 58 milyon avro değerinde doğrudan yabancı yatırım girişı yapmıştır.

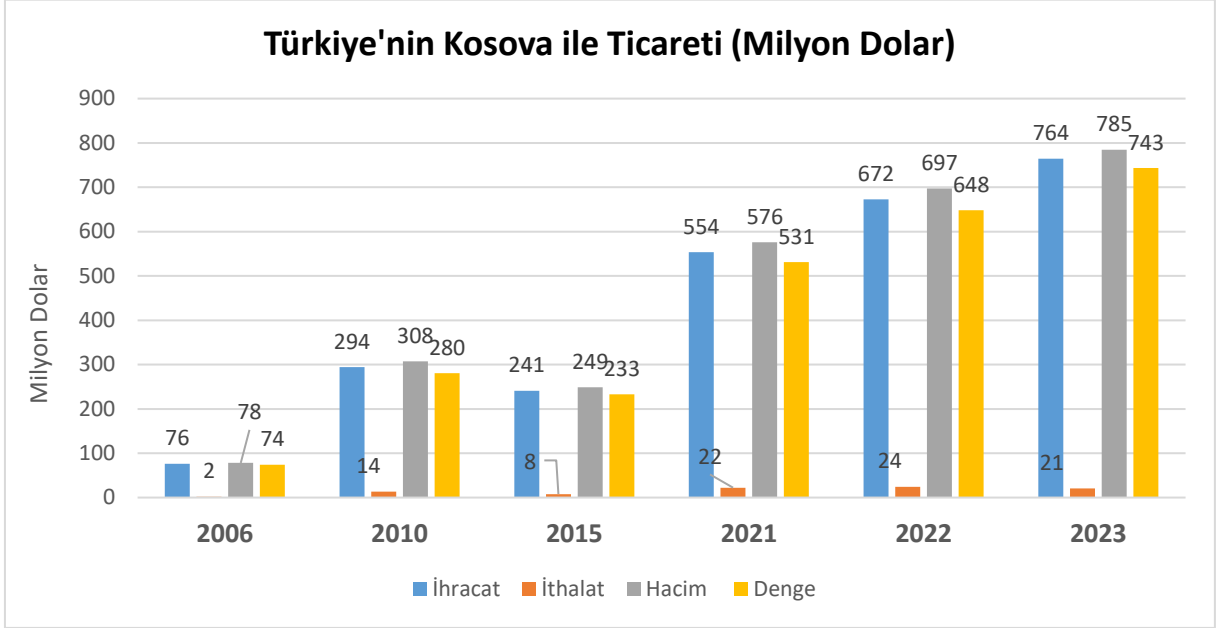
Yabancı yatırımcılar açısından ülkedeki siyasi rejimin yönetim istikrarı, çatışma riskleri ve siyasi istikrarsızlık riskleri yatırım kararı konusunda önemli faktörlerden biridir. Kosova'da siyasi rejim açısından serbest piyasa ve liberal ekonomiden uzaklaşma riski bulunmamaktadır.

5. TÜRKİYE İLE TİCARET

Genel Durum

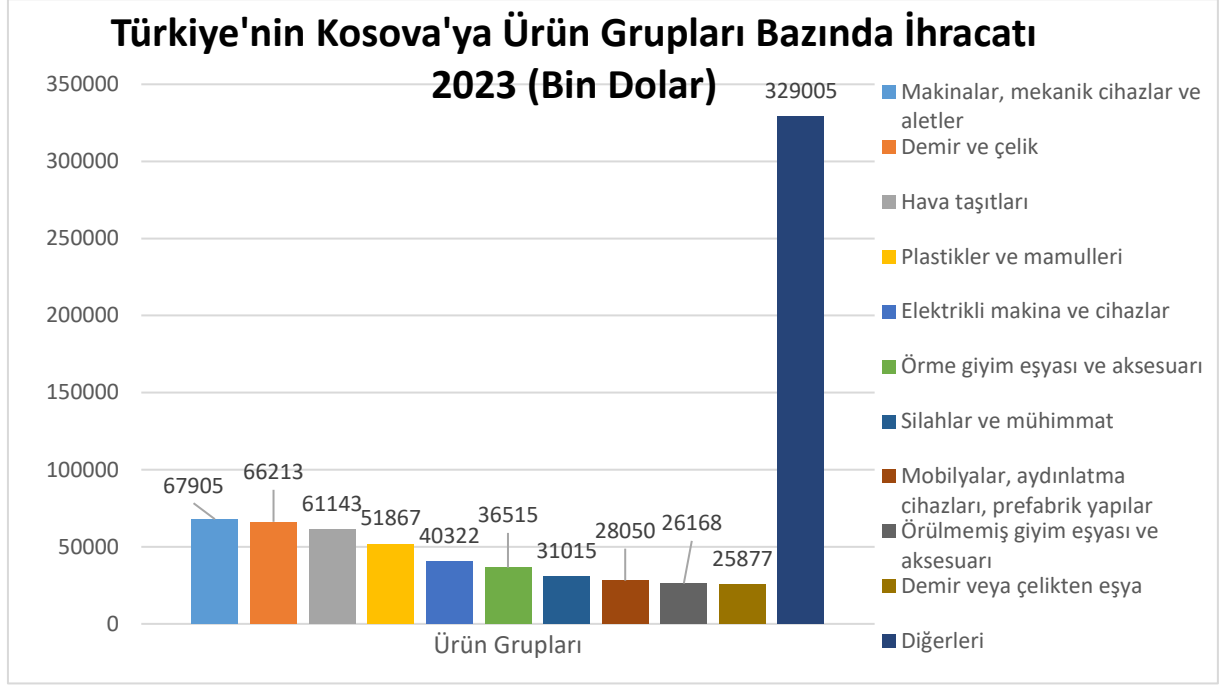
Türkiye Kosova'ya 2023 yılında 764 milyon dolar değerinde ihracat gerçekleştirmiştir. Türkiye'nin Kosova'dan yaptığı ithalat ise 20,6 milyon dolar civarındadır. 27 Eylül 2013 tarihinde imzalanan Türkiye ile Kosova arasında Serbest Ticaret Anlaşması 14 Temmuz 2015 tarihli ve 29416 sayılı (Mükerrer) Resmi Gazete'de yayımlanmış, 1 Eylül 2019 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Türkiye-Kosova Dış Ticareti

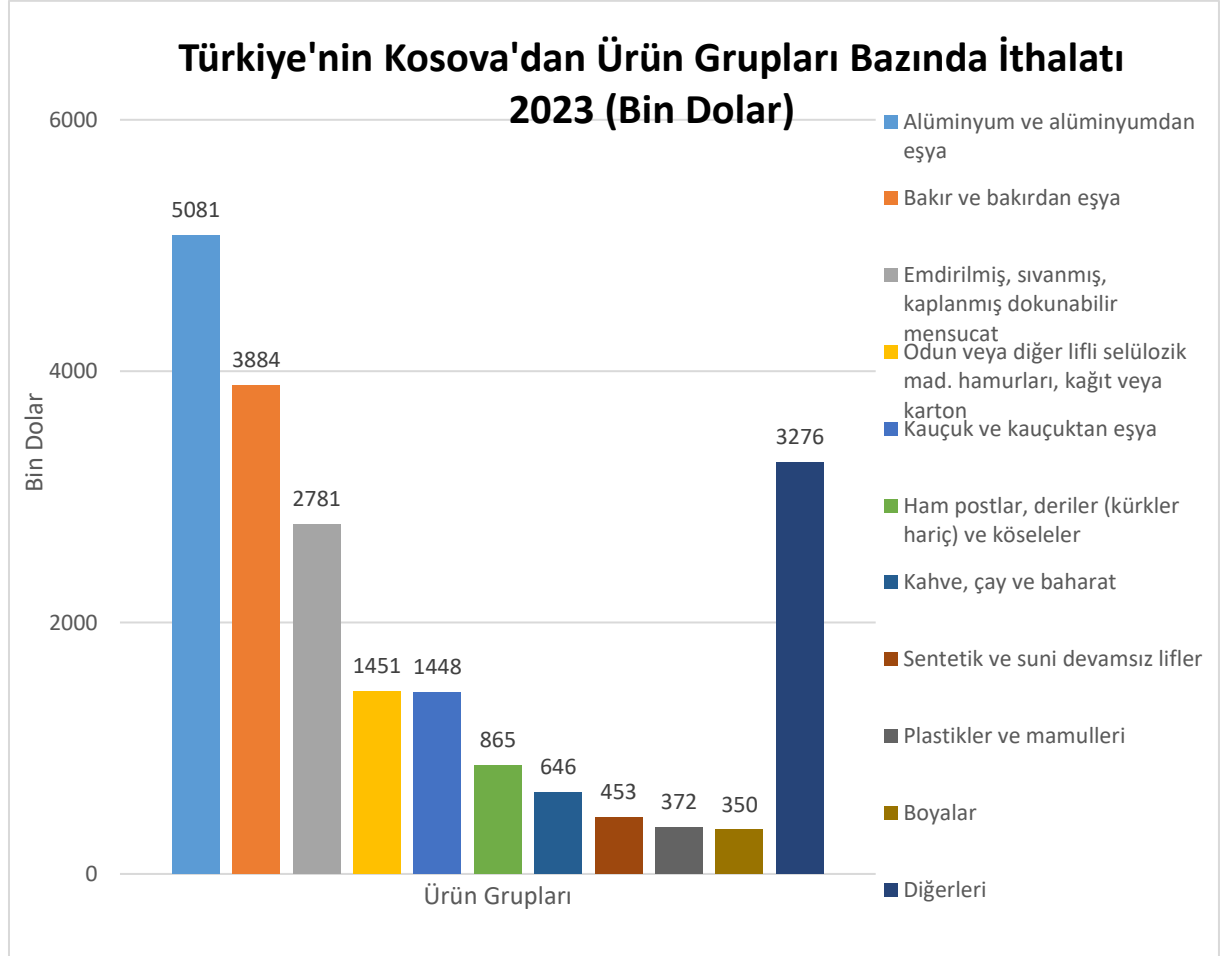
Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin Kosova'ya İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: TÜİK [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Kosova'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: TÜİK [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Yatırım İlişkileri

Kosova'da finans sektöründe, Türk Ekonomi Bankası (TEB), Banka Kombetare Tregtare (BKT, Türk yatırımı), Türkiye İş Bankası ve Türkiye Ziraat Bankası faaliyet göstermektedir.

Ülkede; sigorta, enerji (elektrik dağıtımı), sağlık ve altyapı müteahhitlik hizmetlerinde (Priştine Uluslararası Havalimanı inşası ve işletmesi, otoyol inşaatları vb.), ayrıca, sanayi ve gıda sektörlerinde yatırım gerçekleştiren birçok Türk firması da bulunmaktadır.

Türkiye'nin 2022 yılı itibarıyla yurtdışına gerçekleştirdiği 51 milyar dolar değerindeki toplam yurtdışı doğrudan yatırım stokunda, Kosova 162 milyon dolar ile 27. sıradadır. (Hollanda 21,2 milyar \$ ile 1.) (TCMB-2024)

EKLER:***EK-1: Kosova'nın İhracatında Başlıca Ürünler (1 000 avro)***

Ürünler	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022- 2023
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)	749,721	920,415	863,125	100.0	-6.2
Mobilyalar, aydınlatma cihazları, prefabrik yapılar	76,626	122,315	139,383	16.1	14.0
Plastikler ve mamulleri	67,295	92,248	105,480	12.2	14.3
Demir veya çelikten eşya	36,637	39,040	87,296	10.1	123.6
Meşrubat, alkollü içkiler ve sirke	117,948	51,359	50,082	5.8	-2.5
Demir ve çelik	30,968	40,649	34,715	4.0	-14.6
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	15,725	73,721	34,583	4.0	-53.1
Mineral yakıtlar, yağlar	8,650	15,198	30,594	3.5	101.3
Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	13,311	14,833	19,058	2.2	28.5
Elektrikli makina ve cihazlar	17,193	15,974	16,271	1.9	1.9
Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	26,171	28,291	16,126	1.9	-43.0
Metal cevherleri, cüraf ve kül	3,944	8,985	16,056	1.9	78.7
Mücevherci eşyası	8,797	11,152	15,106	1.8	35.5
Sebzeler, meyveler	10,127	15,555	14,087	1.6	-9.4
Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	7,745	14,588	13,366	1.5	-8.4
Cam ve cam eşya	7,812	9,951	12,925	1.5	29.9
Temizlik maddeleri	16,795	16,193	12,343	1.4	-23.8
Bakır ve bakırdan eşya	7,172	11,075	11,500	1.3	3.8
Motorlu kara taşıtları	6,147	7,063	9,976	1.2	41.2
Kahve, çay ve baharat	6,415	9,816	9,818	1.1	0.0
Sebzeler ve bazı kök ve yumrular	8,239	9,866	9,456	1.1	-4.2
Taş, alçı, çimento, amyant, mika vb. maddelerden eşya	653	7,828	8,964	1.0	14.5

Kaynak: Kosovo Agency of Statistics

EK-2: Kosova'nın İthalatında Başlıca Ürünler (1 000 avro)

Ürünler	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022- 2023
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)	4,652,722	5,639,382	5,437,405	100.0	-3.6
Mineral yakıtlar, yağlar	544,875	966,598	715,053	13.2	-26.0
Motorlu kara taşıtları	448,565	409,101	541,517	10.0	32.4
Makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	349,002	393,431	398,413	7.3	1.3
Demir ve çelik	286,657	339,440	298,437	5.5	-12.1
Plastikler ve mamulleri	299,587	340,982	276,404	5.1	-18.9
Elektrikli makina ve cihazlar	244,149	231,330	223,225	4.1	-3.5
Meşrubat, alkollü içkiler ve sirke	115,120	135,763	129,368	2.4	-4.7
Silahlar ve mühimmat	5,556	17,921	112,812	2.1	529.5
Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	78,835	93,684	110,598	2.0	18.1
Hububat, un, süt ve pastacılık ürünleri	88,804	105,411	109,138	2.0	3.5
Tütün ve tütün yerine geçen işlenmiş maddeler	86,523	105,019	108,093	2.0	2.9
Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	104,290	123,786	107,325	2.0	-13.3
Eczacılık ürünleri	112,833	126,659	105,606	1.9	-16.6
Kahve, çay, maya, sos, mama vb.	90,956	106,456	104,274	1.9	-2.0
Etler ve yenilen sakatat	82,616	125,304	96,599	1.8	-22.9
Demir veya çelikten eşya	101,111	101,424	95,718	1.8	-5.6
Mobilyalar, aydınlatma cihazları, prefabrik yapılar	84,137	97,580	90,725	1.7	-7.0
Çimento, toprak, taş, tuz, kükürt, alçı, kireç	70,092	75,338	83,841	1.5	11.3
Seramik mamulleri	82,771	91,067	82,595	1.5	-9.3
Canlı hayvanlar	49,285	69,971	80,083	1.5	14.5
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	58,349	78,736	79,492	1.5	1.0

Kaynak: Kosovo Agency of Statistics

EK-3: Kosova'nın Ülkelere Göre İhracatı (1 000 avro)

	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022- 2023
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)	749,721	920,415	863,125	100.0	-6.2
K. Makedonya	86,615	119,082	121,589	14.1	2.1
Arnavutluk	110,544	101,961	114,863	13.3	12.7
ABD	122,600	136,525	106,320	12.3	-22.1
Almanya	61,255	87,766	93,597	10.8	6.6
İsviçre	56,012	70,133	75,619	8.8	7.8
Sırbistan	43,926	62,898	49,643	5.8	-21.1
Karadağ	24,492	38,264	44,981	5.2	17.6
İtalya	59,660	46,371	38,664	4.5	-16.6
Hollanda	20,526	29,087	27,198	3.2	-6.5
Türkiye	17,400	23,457	20,237	2.3	-13.7
Avusturya	10,340	15,462	20,152	2.3	30.3
Belçika	10,446	16,030	17,014	2.0	6.1
Fransa	10,445	14,338	16,158	1.9	12.7
Bosna Hersek	11,171	11,355	12,393	1.4	9.1
İngiltere	7,204	16,722	11,880	1.4	-29.0

Kaynak: Kosovo Agency of Statistics

EK-4: Kosova'nın Ülkelere Göre İthalatı (1 000 avro)

	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022- 2023
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)	4,652,722	5,639,382	5,437,405	100.0	-3.6
Türkiye	584,144	842,999	796,574	14.6	-5.5
Almanya	606,581	610,440	682,613	12.6	11.8
Çin	449,330	548,625	594,006	10.9	8.3
Arnavutluk	264,575	255,863	310,908	5.7	21.5
Yunanistan	204,169	307,349	301,167	5.5	-2.0
K. Makedonya	241,457	282,061	294,914	5.4	4.6
İtalya	275,083	275,884	287,509	5.3	4.2
Hindistan	45,213	46,502	265,327	4.9	470.6
Sırbistan	304,635	372,072	192,655	3.5	-48.2
Polonya	131,528	135,106	140,377	2.6	3.9
Slovenya	176,615	243,560	117,717	2.2	-51.7
Hırvatistan	93,288	102,238	105,068	1.9	2.8
Bulgaristan	80,205	94,305	88,124	1.6	-6.6
ABD	92,921	71,930	86,262	1.6	19.9
Avusturya	71,674	84,550	81,621	1.5	-3.5

Kaynak: Kosovo Agency of Statistics

EK-5: Türkiye'nin Kosova'ya İhracatında Başlıca Ürünler (1 000 dolar)

GTİP	Ürünler	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022-2023
	TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)	553,722	672,484	764,080	100.0	13.6
9306	Bomba, torpido, mayın, güdümlü mermiler vb harp mühimmatı vb aksam ve parçaları; fişekler, mermi ve diğer mühimmat	210	6,221	26,382	3.5	324.1
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	234	10,997	21,785	2.9	98.1
1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	14,130	14,149	20,276	2.7	43.3
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallerle kaplama metallere)	3,859	34,167	19,457	2.5	-43.1
7214	İnşaat demiri	50	18,695	16,782	2.2	-10.2
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	15,284	14,445	14,437	1.9	-0.1
4411	Ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden lif levhalar	6,394	11,023	13,399	1.8	21.6
7604	Aluminyumdan çubuklar ve profiller	10,437	10,799	10,509	1.4	-2.7
3402	Yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç)	5,104	4,563	9,891	1.3	116.8
7213	Demir veya alaşımsız çelikten filmaşın (sıcak haddelenmiş, kangal halinde)	19	8,703	9,858	1.3	13.3
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	7,524	8,793	8,969	1.2	2.0
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	7,518	4,179	8,609	1.1	106.0
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	10,408	10,490	8,489	1.1	-19.1
4410	Ağaçtan ve diğer odunsu maddelerden yonga levha, oriented strand board (OSB), vb. levhalar	4,167	5,833	8,334	1.1	42.9
	Diğerleri	468,385	509,413	444,803	58.2	-13

Kaynak: TÜİK

EK-6: Türkiye'nin Kosova'dan İthalatında Başlıca Ürünler (1 000 dolar)

GTİP	Ürünler	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022-2023
	TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)	22,279	24,420	20,606	100.0	-15.6
7602	Aluminyum döküntü ve hurdaları	8,496	8,496	5,003	24.3	-41.1
7404	Bakır döküntü ve hurdaları	3,204	5,808	3,884	18.8	-33.1
5906	Kauçuklu mensucat	3,096	2,832	2,781	13.5	-1.8
4707	Kağıt ve karton döküntü ve kırpıntıları	28	76	1,451	7.0	1,811.2
4010	Vulkanize kauçuktan taşıyıcı kolanlar ve transmision kolanları	571	1,011	1,342	6.5	32.8
4101	Siğir (bufalo dahil) ve at cinsi hayvanların ham post ve derileri	531	1,569	865	4.2	-44.9
5516	Suni devamsız liflerden dokunmuş mensucat	0	1,171	453	2.2	-61.3
3208	Esası sentetik polimerler veya tabii polimerler olan, susuz bir ortamda eriyen veya dağılan boya ve vernikler	0	0	350	1.7	0
0909	Anason, rezene, kişniş, kimyon, kimyonu tohumu ve ardıç meyveleri	0	0	342	1.7	0
0811	Meyveler ve sert çekirdekli meyveler (dondurulmuş)	655	145	320	1.6	120.3
0901	Kahve, kahve kabuk ve kapçıkları, içinde herhangi bir oranda kahve bulunup kahve yerine kullanılan ürünler	393	423	305	1.5	-27.9
2202	Sular (mineral ve gazlı sular dahil) ve alkolsüz diğer içecekler (tatlandırıcı, lezzetlendirilmiş)	311	153	265	1.3	73.0
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmış külçeler	5	42	234	1.1	464.2
8456	Maddelerin aşındırılarak, lazerle, foton, ultrasonik, diğer ışınlarla vb yöntemlerle işlenmesine mahsus makina ve aletler	0	3	170	0.8	6,375.7
3915	Plastikten döküntü, kalıntı ve hurdalar	48	29	149	0.7	411.9
	Diğerleri	4,943	2,665	2,695	13.1	1.1

Kaynak: TÜİK